

Inklusion.... hvad er det ????

Inklusion starter derhjemme ved spisebordet med sproget, et inkluderende sprog, når vi taler om de andre børn i institutionen.

I som forældre har en betydelig rolle i inklusionsarbejdet.

- Hvordan omtaler man fagpersonalet der hjemme, hvordan taler vi om situationer, som børnene/forældrene har oplevet om dagen osv...(konflikter børn imellem/håndtering af en konflikt osv).

Det vi udstråler som voksne har stor betydning for barnets trivsel.

Når vi som voksne rollemodeller glemmer at tænke på hvordan vi taler med hinanden og om hinanden, så får inklusionsarbejdet svære vilkår at arbejde ud fra.

Inklusionsbegrebet dækker bredt.

Det handler ikke kun om at inkludere børn med specielle behov eller med en speciel adfærd.

Det handler i høj grad også om, hvordan vi helt fra starten bedst muligt kan ruste alle børn til at kunne – og turde – være sig selv i et fællesskab. Ruste dem med så stort et overskud af **selvværd, selvtillid** og **grundlæggende tryghed**, at de selv vil være i stand til at forstå, acceptere, tolerere og trives med forskelligheder. Og derved selv være medskabere af de inkluderende fællesskaber.

Og det handler om, hvordan vi generelt i hverdagen taler og agerer med – og om – hinanden. De voksne såvel som børnene.

- og om, hvordan de voksne omkring børnene samarbejder åbent, engageret og tillidsfuldt om at skabe de mest optimale rammer for, at dette projekt skal lykkes.

Børn er ikke født hjælpeløse, asociale eller intolerante. Det er tillært! Men alle er født med en potentiel risiko for, på et tidspunkt at befinde sig i en udsat position, i fare for - af den ene eller anden årsag - at falde udenfor fællesskabet. Det er de voksne omkring barnets fælles ansvar, at dette ikke sker!

”Medarbejdere der trives i deres faglige miljø – skaber trivsel hos børnene – og når børnene trives så lærer og udvikler de sig – så trives I forældre – og samfundet blir tilfreds”

Vi har alle hver især et ansvar for at værne om trivsel:

- **Lederen** skal værne om at skabe en god, udviklende og fagligt arbejdsmiljø for medarbejderne, så de kan yde en engageret og motiveret arbejdsindsats for børn og forældre.
- **Den enkelte medarbejder** skal tage ansvar for sit daglige arbejde og yde omsorg og skabe en udviklende, nysgerrig, motiverende hverdag hvor alle børn føler sig som een i et fælleskab.
- **I som forældre** skal skabe en god kommunikation, der ligger til grund for et godt samarbejde omkring barnets udvikling og trivsel. I som forældre skal vise et medengagement i Rosenkildens hverdag og støtte både børn og medarbejdere i arbejdet med inklusion.

Forældre og institution skal møde hinanden som resourcepersoner, som skal i samspil med hinanden, så hele cirklen kan køre rundt, så vi sammen når de mål, vi har for det enkelte barns udvikling, og at alle børn får en betydelig rolle i fælleskabet som, at være et unikt individ med stor betydning for os alle.....

Vi skal i fælleskab tage ansvar for at klæde børnene på til næste udfordring på livet vej, som efter os bliver skolen.....

Inklusion er det vi gør, når vi lykkes med at håndtere dilemmaer som f.eks.

- At tage hensyn til det enkelte barn, og til fælleskabet.

Forstå barnet/børnene, at barnet/børnene kan både vælge til og fra et fælleskab efter eget behov. Alle børn har ikke altid brug for at være en del af et fælleskab, barnet skal respekteres ud fra deres individuelle behov.

- Hensyn til deltagelse, børnene skal lære at forholde sig til andre børn og anerkende fælleskabet, forstå og sætte sig ind i at andre kan føle som mig.....respektere, at man ikke altid kan komme ind i en leg, der er i gang; men i stedet vælge andre veje sammen med voksne eller andre børn.

Selvværd-selvtillid.

Disse to vigtige elementer dannes hos barnet den dag barnet træder ind i verden og ser lyset for første gang.

Det er Jeres - I forældres - indsats gennem smil, kærlighed, kropssproget

(-Der er mange, der holder af dig, - Hvad er du dejlig, som den du er og du har stor værdi som menneske for mange osv.....)

I forældre hjælper barnet med at få sine fysiske behov tilfredsstillet som, mad, vand, luft, skift osv.

Behovet for sikkerhed så som tryghed, stabilitet, beskyttelse mod vind og vejr, smerte/ubehag og fravær/angst, skabes i hjemmet fra barnets fødsel.

Sociale behov så som tilhørsforhold, kærlighed, accept og anerkendelse osv er elementer som hele tiden bygges på i barnets liv.

Selvværd: Hvad er det?

- At du føler, at du er ok som du er, også selvom du ikke er perfekt.
- At du føler, at du har værdi bare ved at være det menneske du er.
- At du kan være dig selv uden at skulle præstere hele tiden.
- At du føler dig værdsat og vigtig for andre mennesker.
- At du respekterer og holder af dig selv, som den person, du er.
- At du føler dig ligeværdig med andre mennesker.
- At du kan mærke, hvem du selv er, hvad du kan li' og hvad du har lyst til.
- At du kan være dig selv uden at spekulere så meget over, hvad andre tænker.
- At du ikke hele tiden forsøger at tilpasse dig andres forventninger, meninger og ønsker.

Selvtillid: Hvad er det ?

- At du tror på, at du kan, det du vil.
- At du føler, at dine evner rækker.

- At du tror på, at du har de færdigheder, der skal til. Eller at du er i stand til at tilegne dig de færdigheder, der skal til.
- At det er lettere for dig at være motiveret, når du tror på, at du kan.
- At du har mod på at møde nye udfordringer, når du føler, at du kan håndtere dem.

Hjemmet og institutionen, sammen skal vi arbejde på at styrke disse to elementer og bygge videre på dem gennem at styrke barnets "selvdannelse".

Vi skal dagligt arbejde på:

Trivsel/tryghed = basen for at være modtagelig for læring og udvikling.

Selvhjulpenhed = danner troen på sig selv og sine færdigheder.

Mod til nysgerrighed = når du hviler i dig selv, så du helt inde i dit hjerte føler dig god nok som du er.

Mestre udfordringer = følelsen af at du kan hvad du vil, du har tillid til egne evner.

Åbenhed for ny læring = når barnet trives. Derfor er det altafgørende, at vi alle arbejder sammen omkring alle børns trivsel og agerer og tager ansvar for at hjælpe børn i svære situationer, så trivslen ikke skades.

Inklusionsarbejde i institutionens hverdag:

Selvhjulpenhed

Stigen i krybberummet er ikke bare for at skåne de voksnes rygge. Den er meget mere. Her er Molly på vej op i krybberummet. Det ser lidt besværligt – og måske lidt farligt ud; men for Molly er det en spændende udfordring. Hun ved hun kan, for hun har prøvet det før. - Og Katrine er jo lige ved siden af.

Man kan næsten se, hvor stolt hun er!

Ok, så har hun lige brug for lidt hjælp til at komme over det svære stykke. Det ved hun – og det ved Katrine.

Det er et indforstået samarbejde, hvor Molly kun lige får den hjælp, hun absolut har brug for. På den måde beholder hun følelsen af selv at have klaret udfordringen – og hun kan med den sidste støtte øve sig i at takle den sidste forhindring.

Dette er et eksempel på, hvordan vi i praksis arbejder med det, der kaldes Zonen for Nærmeste Udvikling. Dvs at barnet støttes der, hvor det er motiveret for at ville; men endnu ikke kan helt selv. Det ta'r måske lidt længere tid, men det er al tiden værd i guld på lang sigt!

Samme princip bruger vi, når (tisse)bleen skal skiftes. Hvorfor skal Oscar dog op på puslebordet, når han ligeså godt kan selv. Og igen er hjælpen lige ved siden af, hvis han skulle støde ind i en uoverkommelig forhindring.

Og ligeledes i garderoben. Samme princip; blot en anden udfordring. Vi bruger rigtig meget tid i garderoben, med at

lade børnene selv tage overtøjet på og af (stadig med den fornødne hjælp). Ikke sjældent – især om vinteren - bruges mere tid i garderoben end på legepladsen; men igen er denne tid uvurderlig. Jo flere gange barnet oplever selv at kunne klare en udfordring, des mere vokser dets **selvtillid**.

Det er herfor meget vigtigt, at børnenes overtøj og sko/støvler er så brugervenlige som muligt. Og husk: det er barnet, der er brugeren. Det er altså ikke særlig motiverende for et barn, der gerne vil vise, at det selv kan og vil, hvis støvlerne skal snøres eller jakken lynes i ryggen.

Hjælpekultur

Men hvem siger, at det kun er de voksne, der kan hjælpe? Hvis følelsen af, at kunne selv, styrker selvtilliden; så gi'r følelsen af at kunne hjælpe de andre mindst ligeså meget. Så kan de jo pludselig bruge deres nye kunnen til at kunne bidrage med noget til fællesskabet.

Og de får følelsen af, at deres bidrag er værdsat. Det styrker også **selvværdet**.

Det kan også være rart at vide, at det ikke kun er de voksne, der kan hjælpe. Det kan – og vil - vennerne også.

Børnene er generelt rigtig glade for at hjælpe hinanden – og de voksne. Det gi'r dem jo netop følelsen af, at kunne bidrage med noget; - at være en værdifuld del af fællesskabet.

- Også blandt de mindste

Det at ville hjælpe og at ville ta' imod hjælp fra andre børn, er et rigtig godt grundlag for at trives i et fælleskab.

Når man bli'r en af de store, hvor det er sejt at være sej, skal der måske noget mod til at indrømme overfor de andre, at man har brug for hjælp; men når hjælpekulturen er startet helt nede i vuggestuen, falder det lidt mere naturligt. En hjælpeopgave er et fælles projekt. Der skal både være nogen til at gi' hjælpen og nogen til at ta' imod, for at det kan lade sig gøre.

Og så kan man jo altid skiftes lidt. Nogen er gode til noget og andre til noget andet.

I den fælles hjælpeopgave ligger også en masse omsorg for hinanden. - Og empati. Her praktiseres 1.hjælp på legepladsen. Både fysisk og psykisk. Det kunne måske ha' lydt sådan: "Av hvor sejt. Du har fået et sår. Gør det ondt? Nu skal jeg hjælpe dig med at sætte plaster på." De største børn får rigtig meget ud af det 1.hjælpekursus, der afholdes for dem hvert år.

Den største hjælp, vi som voksne kan gi' børnene, er at vise dem vejen til at hjælpe sig selv, hinanden og os. Og vise dem, at deres hjælp er værdsat. Men også at vise dem, at det er OK at bede om hjælp, når det er nødvendigt. Det at turde bede om den nødvendige hjælp, er jo også en måde at hjælpe sig selv. Det er de voksnes ansvar – i samspil med barnet – at se, hvornår hjælpen er nødvendig.

Fællesskabet

Man kan ikke tale om inklusion uden også at tale om fællesskab. Det er to sider af samme sag. Måske er det i virkeligheden mere interessant at fokusere på fællesskabet /fællesskaberne. Hvordan indretter vi de forskellige fællesskaber? Hvordan iscenesættes de. Hvordan italesættes de? Hvilke normer gælder? Hvordan indretter vi os, så alle har mulighed for at bidrage med noget værdifuldt?

Der er tale om mange forskellige større eller mindre fællesskaber indenfor institutionens rammer. Nogle er bestemt af strukturen i institutionen.

- Hver stue er et fællesskab for sig. Et fællesskab, børnene ikke har mulighed for at melde sig ind eller ud af. Men også et fast fælleskab, som de ved, de er en del af. Og som i en periode bli'r en del af deres identitet.
- Voksenstyrede aktivitetsgrupper på tværs af stuerne er også fællesskaber, men i højere grad bestemt af børnenes individuelle interesser og færdigheder.

- Frie legegrupper internt på stuerne eller på tværs af stuerne - eller på legepladsen.

Disse fællesskaber (i den frie leg) er skabt og indrettet af børnene selv, og det er her de sociale færdigheder kan afprøves, trænes – og udfordres. Det er her børnene (med de voksnes hjælp) kan lære – og øve sig i at træde ind i et fællesskab. At invitere andre ind. Eller at takle en eventuel afvisning fra et fællesskab og søge optagelse i et andet.

Eller måske skabe et helt nyt fællesskab baseret på egne interesser og færdigheder. Det er her, de har mulighed for at vælge aleneleg, hvis de har behov for det.

Og det er her, de (med de voksnes hjælp) kan lære at håndtere de konflikter, der opstår undervejs. Vi hjælper dem begge – en af gangen – med at sætte ord på deres oplevelse af situationen. De føler sig begge hørt – både af den voksne og af den anden. Og de får et indblik i den andens oplevelse. For det meste kan de hurtigt genoptage legen, hvor de slap. For de vil jo hellere være venner. Nogle gange kan de dog ha' brug for en lille pause til at tænke over tingene. Men i begge tilfælde er de gået derfra en erfaring rigere i hvordan man tackler en konflikt.

I de trygge rammer til samling på stuen kan vi lege med fællesskabsbegreberne.

"Een elefant kom marcherende" er et eksempel på at invitere eller blive inviteret ind i et fællesskab, der vokser og vokser, indtil alle er med. Selvom nogen gerne vil springes over i starten (og det respekteres), "overgi'r" de sig hurtigt, når de ser hvor rart det ser ud.

Mange børn vil gerne se tingene lidt an, før de melder sig ind i en aktivitet (et fællesskab), og vil gerne følge lidt med fra sidelinien, før de er klar. Og det skal naturligvis respekteres, for ikke at overskride deres grænser. Selvom det udefra kan se ud, som om de er udenfor fællesskabet, er det ikke nødvendigvis tilfældet. Det betyder blot, at de har deres egen måde at angribe tingene på. Det vigtige er, om de selv føler sig som deltagere. Og det er det, vi som voksne må være særligt opmærksomme på.

Vi kan også lege "Sige godmorgen". Det kan være svært for børnene at vide, hvad de skal gøre for at træde ind i et fællesskab. Og det er jo i princippet det de gør hver morgen, når de kommer til institutionen. Derfor er det vigtigt, at vi som voksne gi'r dem de redskaber de har brug for, for at klare den opgave. Og det er derfor vi – i børnehaven – gerne vil ha', at de siger godmorgen, når de kommer.

Men det kan for nogle være en meget grænseoverskridende øvelse, og derfor øver vi os i deres trygge og lidt mindre rammer på stuen. Når vi øver det dagligt, bli'r det en rutine,

som gør dem sikrere og sikrere i situationen, så trygheden ligger i rutinen og ikke er så afhængig af rammerne og situationen.

For alle børn (der selv kan gå), er det også vigtigt, at de ikke bæres ind, når de kommer til institutionen. Det kan gi' dem en følelse af, at blive placeret her. Hvis de selv får lov at gå, får de følelsen af selv at indtræde og indtage deres plads.

"ALLE BØRN HAR RET TIL AT FØLE SIG SOM EEN I ET FÆLLESKAB"